

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUELLE
VALITUS KUNTALAIN MUKAISESTA PÄÄTÖKSESTÄ

1. Valittaja

Pekka Virkamäki

eläkeläinen

Pohjolantie 9

01260 Vantaa

sähköposti: pekka.virkamaki@vantaa.fi

Juha Järä

kaupunginvaltuutettu

Vanamontie 4 B 45

01350 Vantaa

sähköposti: juha.jara@vantaa.fi

Juha Suoniemi

kaupunginvaltuutettu

Vuollemutka 3 A 3

01600 Vantaa

sähköposti juha.suoniemi@vantaa.fi

2. Päätös, josta valitetaan

Vantaan kaupunginvaltuuston päätös 15.12.2025 § 5

Omaovelkaisen takauksen myöntäminen Vantaan Jääurheilun Tuki ry:lle

3. Vaatimus

Valittaja vaatii, että Helsingin hallinto-oikeus

kumoaa Vantaan kaupunginvaltuuston päätöksen 15.12.2025 § 5, sekä toteaa päätöksen olevan kuntalain 7 §:n ja 129 §:n sekä hallintolain 6 §:n vastainen.

4. Valitusperusteet

4.1 Kuntalain 129 §:n vastaisuus – merkittävä taloudellinen riski ja riittämätön vastavakuus

Kuntalain 129 §:n mukaan kunta ei saa myöntää takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski eikä riskiä ole katettu riittävällä vastavakuudella.

Asiassa on kyse Elmon urheilupuistoon toteutettavasta yksityisestä jäähallihankkeesta, jonka toteuttajana toimii Luotsi Invest Oy:n omistama Elmon Urheilukeskus Kiinteistöosakeyhtiö. Kaupunki on aiemmin kilpailuttanut jääajan hankinnan ja sitoutunut ostamaan 2 400 tuntia jääaika vuodessa 15 vuoden ajan.

Hankkeen rahoitusta ei ole saatu järjestettyä alkuperäisen hankintapäätöksen ehtojen mukaisesti. Rahoituslaitosten vaatimuksesta hankkeen toteuttaminen on edellyttänyt hallin käyttöasteen olennaista kasvattamista. Tätä varten kaupunginvaltuusto on päättänyt myöntää enintään 11 miljoonan euron omavelkaisen takauksen Vantaan Jääurheilun Tuki ry:n ja Elmon Urheilukeskus Kiinteistöosakeyhtiön välisen vuokrasopimuksen vuokravastuiden vakuudeksi.

Takausjärjestelyn tosiasiallinen vaikutus on, että kaupungin vastuu kattaa yhteensä 7 400 tuntia jääaika ja 2 400 tuntia oheistiloja vuodessa kymmenen vuoden ajan. Kaupungin taloudellinen vastuu vastaa siten olennaisesti tilannetta, jossa kaupunki olisi itse sitoutunut kyseisen laajuisen palvelukokonaisuuden hankintaan.

Vastavakuudeksi esitetään:

Vantaan Jääurheilun Tuki ry:n vastuu sekä

Elmon Urheilukeskus Kiinteistöosakeyhtiön vastatakaus, joka kattaa alle puolet kaupungin takausvastuusta.

Vantaan Jääurheilun Tuki ry on yhdistys, jonka jäseninä ovat tahot ovat paikallisia harrasteseuroja. Kaupunginhallituksen esityksessä ei ole esitetty selvitystä yhdistyksen tai sen jäsenyhdistysten taloudellisesta kantokyvystä, tilinpäätöksistä tai maksuvalmiudesta.

Korkein hallinto-oikeus on oikeuskäytännössään korostanut, että kuntalain 129 §:n mukainen arviointi ei voi perustua muodollisiin vastavakuuksiin, vaan ratkaisevaa on se, onko vastavakuus tosiasiallisesti realisoitavissa ja riittävä kattamaan kunnalle syntyvän riskin. KHO on lisäksi katsonut, että takausta saavien tahojen taloudellinen kantokyky on selvitettävä huolellisesti, eikä vastavakuus täytä lain vaatimuksia, jos sen toteutuminen on käytännössä epätodennäköistä.

Kaupunginvaltuuston päätös on tehty ilman tällaista kuntalain edellyttämää riskinarviointia ja vastavakuuksien tosiasiallista arviointia. Päätös on siten kuntalain 129 §:n vastainen.

4.2 Olennaisesti muuttunut hankinta ja hankintamenettelyn kiertäminen takausta käyttämällä

Kaupunkikulttuurilautakunta on 8.11.2022 (§ 14) tehnyt hankintapäätöksen, jonka mukaan kaupunki ostaa jäähallista 2 400 tuntia jääaikaa vuodessa. Hankintapäätöksen mukaan tilojen käyttöasteeseen ja rahoitukseen liittyvä riski kuului palveluntuottajalle.

Hyväksytyllä takausjärjestelyllä hankkeen rahoitus on tosiasiallisesti sidottu siihen, että kaupungin takaus kattaa vuokravastuut laajuudessa, joka vastaa olennaisesti laajempaa käyttöä kuin alkuperäisessä hankintapäätöksessä.

Korkein hallinto-oikeus on vakiintuneessa ratkaisukäytännössään katsonut, että kunnan ei ole sallittua muuttaa hankinnan olennaisia ehtoja järjestelyllä, joka tosiasiallisesti johtaa alkuperäisen kilpailutuksen lopputuloksen muuttumiseen, vaikka muutos toteutettaisiin muodollisesti muun päätöksen kuin hankintapäätöksen kautta.

Ratkaisevaa on se, siirtyykö alkuperäisessä hankinnassa palveluntuottajalle kuulunut taloudellinen riski kunnalle. Mikäli näin tapahtuu, kyse ei ole vähäisestä muutoksesta vaan hankinnan rakenteellisesta muuttamisesta, joka edellyttää uutta kilpailutusta.

Tässä asiassa takaus on ollut edellytys hankkeen rahoituksen järjestymiselle ja siten hankkeen toteutumiselle. Takaus on tosiasiallisesti muuttanut alkuperäisen hankinnan laajuuden ja riskijaon olennaisilta osin.

4.3 Hallintolain 6 § – tarkoitussidonnaisuuden periaatteen loukkaus

Hallintolain 6 §:n mukainen tarkoitussidonnaisuuden periaate edellyttää, että viranomaisen toimivaltaa käytetään vain siihen tarkoitukseen, johon se on säädetty.

Korkein hallinto-oikeus on oikeuskäytännössään korostanut, että hyväksyttävääkään päämäärää ei voida toteuttaa keinolla, joka ylittää viranomaiselle annetun toimivallan tai kiertää erityislainsäädännön rajoituksia. Tarkoitussidonnaisuuden periaate estää viranomaista käyttämästä toimivaltaansa tosiasiallisesti muuhun kuin säädettyyn tarkoitukseen.

Vaikka liikuntatilojen turvaaminen sinänsä kuuluu kunnan toimialaan, nyt käsillä oleva järjestely ei tosiasiallisesti ole liikuntapalvelujen järjestämistä, vaan yksityisen kiinteistöhanke rahoituksen ja vuokratuottojen turvaamista takausta käyttämällä.

Hyväksyttävää päämäärää ei voida toteuttaa keinolla, joka on kuntalain vastainen ja siirtää yksityisen liiketoiminnan riskin kunnalle ilman laissa edellytetyjä edellytyksiä.

4.4 Kuntalain 7 § – toimialan ylitys

Kuntalain 7 §:n mukaan kunta voi hoitaa tehtäviä, jotka kuuluvat sen toimialaan. Korkein hallinto-oikeus on todennut, että vaikka kunnan toimialaa tulkitaan laajasti, toimialaraja ylittyy, jos toimenpiteen tosiasiallinen sisältö on yksityisen toimijan liiketaloudellisen riskin kattaminen.

Käsillä olevassa asiassa takaus ei kohdistu kaupungin omaan palvelutuotantoon eikä kaupungin omaan käyttöön tulevaan tilaan, vaan yksityisen kiinteistöyhtiön vuokrasaamisten vakuudeksi. Päätöksen tosiasiallisena sisältönä on yksityisen hankkeen rahoitusedellytysten turvaaminen, mikä ei kuulu kunnan toimialaan.

5. Johtopäätös

Edellä esitetyillä perusteilla kaupunginvaltuuston päätös on syntynyt kuntalain ja hallintolain vastaisesti, minkä vuoksi se on kumottava.

Vantaalla 21.1.2026

Pekka Virkamäki

Juha Järä

Juha Suoniemi